

Arkivsaknr:	2020/373
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Wenche Lind

Saksgang

Administrasjonsutvalget
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

02.06.2020
02.06.2020
18.06.2020

Vurdering av stillingstittelen rådmann

Rådmannens forslag til vedtak:

Tittel på kommunens øverste administrative leder endres fra «rådmann» til "kommunedirektør" i samsvar med ny kommunelov § 13-1.

Bakgrunn for saken:

Høringsuttalelse ny kommunelov formannskapet 08.09.2016 og kommunestyret 20.09.2016.

Interpellasjon i kommunestyret 03.04.2020.

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 19.03.2019.

Vurdering:

Fra 1938 har tittelen rådmann vært brukt om lederen for hele kommuneadministrasjonen i mange norske kommuner. Den nye kommuneloven bruker tittelen kommunedirektør om stillingen, men det er fortsatt opp til hver enkelt kommune hvordan de vil betegne stillingen.

Det blir ikke ulovlig å fortsette med rådmannstittelen, men departement oppfordrer kommunene til å bruke kommunedirektør.

I Gildeskål kommune har rådmann vært den tradisjonelle stillingsbetegnelsen. Eventuell endring av stillingstittel fra rådmann til kommunedirektør har tidligere vært behandlet i formannskap og kommunestyre gjennom høringsuttalelse ny kommunelov i september 2016. Her skriver rådmannen i sin høringsuttalelse om endring av tittel på lederen av kommunens administrasjon:

«Gildeskål kommune støtter forslagene som skal bidra til å tydeliggjøre administrasjonens roller og oppgaver gjennom å presisere ledelsesansvaret, kravene til utredning mv., jfr. § 131, 2-4 ledd. Særlig vil vi her vise til hva utvalget skriver under pkt. 8.5 i NOU'en: "For å bestemme hva lederen skal gjøre, må det foreligge avgjørelser i kommunestyret som fastsetter instruks, retningslinjer eller pålegg." På samme måte er vi positive til den foreslåtte presiseringen i § 13-1, siste hvor det lovfestes at rådmannen har ansvar for personalsaker.

Gildeskål kommune er derimot negativ til forslaget om å endre tittelen på lederen for administrasjonen fra rådmann til kommunedirektør, jfr. § 13-1. Vi mener at tittelen rådmann får frem det unike ved å være øverste leder i en kommune, nemlig det å være rådgiver til de folkevalgte - i tillegg til det å være administrativ leder. Stillingsbenevnelsen bør etter vårt syn reflektere at det ikke dreier seg om ledelse av en ordinær virksomhet med økonomisk formål, men ledelse av en institusjon som har stor verdi som et grunnleggende element i vårt folkestyre.

Rådmannstittelen har en lang og innarbeidet historisk tradisjon i norsk lokalforvaltning, og befolkningen har en klar forståelse for hva begrepet innebærer. Gildeskål kommune vil også peke på at en direktørtittel er et nokså utvannet begrep som ikke på samme måte som rådmannstittelen vil kunne understreke stillingens særegne oppgaver i lokalsamfunnet. I tillegg kommer at det allerede er en utstrakt bruk av direktørtitler i norske kommuner, noe som vil medføre en utvanning av øverste leders tittel ved en endring.

Det er generelt ønskelig med kjønnsnøytrale titler etter vår vurdering. Samtidig er det flere titler som ikke er kjønnsnøytrale, for eksempel fylkesmann, sivilombudsmann, lagmann, jordmor mv. som det ikke er noen vesentlige initiativer for å endre i Norge i dag. Gildeskål kommune mener at de argumenter som utvalget bruker for å endre tittelen ikke har tilstrekkelig vekt til å få som konsekvens at tittelen bør endres til kommunedirektør.

Vi viser også til at utvalget selv ikke foreslår å endre begrepet "Formannskap". Tvert imot fastslår utvalget selv i kapt. 8.4 at "navneendring ikke bør gjøres. Dette fordi formannskapet er et historisk begrep og organ, og det har en egenverdi å ivareta navnet." Disse argumentene vil etter vårt syn med fordel også kunne anvendes hva gjelder tittelen rådmann».

I ettertid har flertallet på stortinget i 2019 bedt kultur- og likestillingsministeren om å kartlegge alle yrkestitler i staten for å bli kvitt alle titler som ikke er kjønnsnøytrale. Utredningen er nå ferdig og kultur- og likestillingsminister Abid Q. Raja (V) uttalte 8. mars 2020 at regjeringen har besluttet å bytte ut alle statlige yrkestitler som ikke er kjønnsnøytrale. Statlige yrkestitler skal ikke lenger kunne inneholde ord som «mann» eller «mor», unntaket er jordmor, som fortsatt skal bestå.

Mange tar språket for gitt og tenker lite over hvor viktig og innfløkt det er. Vi bruker språk til å formidle ikke bare informasjon og ideer, men også verdier og følelser. Språket vårt er

derfor ikke nøytralt. Det kan for eksempel avspeile former for kjønnsdiskriminering i et samfunn, og også forårsake og forsterke slik diskriminering.

Flere nye studier ser nærmere på forskjellen kjønn utgjør i en språklig kontekst, og konklusjonene er at språket påvirker oss og vår måte å tenke på. Ord og titler som ikke er kjønnsnøytrale kan, ifølge forskning, ubevisst fremme forskjellsbehandling, noe som blant annet kan påvirke søkergrunnlaget til stillinger i negativ retning. Det synes derfor å være naturlig å følge departementets anbefaling om å endre tittelen rådmann til den kjønnsnøytrale tittelen kommunedirektør.

Konklusjon:

På bakgrunn av departementets og Språkrådets anbefalinger samt regjeringens beslutning når det gjelder kjønnsnøytrale statlige yrkestitler anbefaler rådmannen at tittel på kommunens øverste administrative leder «rådmann» endres til "kommunedirektør" i samsvar med ny kommunelov.